

Advent 1. vasárnapja

► Jer 23,5–8

Jön a mi Urunk, aki hazahoz bennünket

A vasárnap jellege

Az advent idén az egyházi év szokatlanul rövid befejezése után köszönt ránk. A Szentháromság ünnepe utáni vasárnapok sorában csak a 20. vasárnapig jutottunk el, így a „Járjunk megszentelt életben!” akkori témája után rögtön az ítélet, a reménység és az örök élet vasárnapjainak záró hármasa következik. Ezt az igen erős, felfelé mutató ívet folytatja a mai témánk: „Az Úr jön – méltóan fogadd!” (JÁNOSY 2008, 8. o.), az *Agenda* szerint: „Az új kezdet: megtérésre hívó szó!”, illetve a *Liturgikus könyv* szerint: „Készítsétek az Úr útját: térjete meg!” Az advent lila, bűnbánati színe nemcsak a közelmúltunk, az év áttekintésére és a változásra hívó figyelmeztetés, hanem örömteli várakozás is. Nem a történeti Jézusra és nem is csak Jézus második eljövételére várunk (KOCZOR 2015, 433. o.), hanem Jézusnak a bennünk való folyamatos, a mindennapi megtérésünket igénylő megszületését várjuk, kérjük, és reménységünk szerint az istentiszteleten is megtapasztaljuk. Mert jön a mi Urunk, aki hazahoz bennünket: saját, valódi magunkba, azaz a benne való örök életbe.

Amit a textusról tudni kell

Az igehirdetésre való felkészüléshez fontos tisztában lennünk a történeti háttérrel (2Kir 24,17–25,7). Ugyanakkor hiba lenne, ha ezt bármilyen

módon az igehirdetésben is megjelenítenénk. Cidkijjá király pusztulásba sodorta Jeruzsálemet azzal, hogy fellázadt a babiloni király, Nebukadnezár (II. Nabú-kudurri-uszur, azaz: „Nabú Isten védelmezze az örököszt”) ellen. Nebukadnezár volt az, aki Cidkijját a legyőzött és babiloni fogságba hurcolt unokaöccse, Jójákin helyett a trónra ültette. Jeruzsálem kétévi ostrom után elesett. Cidkijját Nebukadnezár elfogta, és a fiait a szeme láttára kivégeztette. Majd megvakíttatta, és Babilonba vitette.

Az igeszakaszunk messiási jövendölése Jer 21,1–23,4 különböző júdeai királyokra vonatkozó próféciainak a gyűjteményét zárja be (KÜRTI 1995). A 23. fejezetnek az igeszakasz előtt és után álló részei a gondatlan pásztorokról, illetve a hamis prófétákról és hazug jövendölésekről szóló, gyönyörű keretet alkotnak. A keretes szerkezetet még jobban alátámasztja az, hogy a 11. és a 33. vers a papokról (azaz a nép vezetőinek, pásztorainak egy részéről) is beszél a próféták mellett.

5–6. vers: Az igaz sarjadék az Úr, aki a mi igazságunk

Az 5–6. verseket Jeremiás könyve a 33,15–16 versekben megismétli. Ez az ismétlés a prófécia fontosságát húzza alá. Az 5. vers sarjadék (צֶמֶח) kifejezése a Messiásnak a Zak 3,8 és 6,12 próféciaiban is előfordul, klasszikus megjelölése. Az 5. vers két központi fogalma a törvény (jog, ítélet, igaz-

ságos döntés, מִשְׁפָּט) és az igazság (יְדִי קִדְדָה). A 6. versnek „az Úr (JHWH) a mi igazságunk!” elnevezése (יְהוָה יְדִי קִדְדָה) csak a két szó sorrendjében és a személyragban különböző szójáték Cidkijjá király nevével (יְדִי קִדְדָה). Dávid sarja a nevét azonban nem Nebukadnezártól kapja (mint Cidkijjá király), hanem Istentől. Az elnevezés Cidkijjával kapcsolatos gúny is lehet, de sokkal erősebb jelentése az a remény és biztatás, amellyel az igazi király, a Messiás eljövetelét jövendöli meg.

7–8. vers: Él az Úr, aki hazához

A 7–8. vers a Septuagintában a 23. vers után következik. Ez azonban nem vonja kétségbe a mai igazszakasz integritását és jelen formájában ható erejét. A 7–8. verseket is megismétli Jeremiás könyve a 16,14–15 versekben, ahol a 19–21. szakasz a pogányok megtéréséig tágítja a próféciát. A 8. versben a fölhozta és a hazahozta múlt ideje „prófétai múlt”, amely teljes bizonyossággal bekövetkező jövő idejű jövendölést jelent.

A perikópa megértése

Jön a mi Urunk

Az 5–6. versek az angyali üdvözlés (Lk 1,32–33) által folytatott nevezetes messiási jövendölések (Ézs 9,1–6; Ézs 11,1–10; Mik 4,1–5; Zak 3,8; Zak 6,12) kontextusában állnak (SZABÓ 2007, 450. o.). A verseket az adventhez köti Zak 2,14 is – „Ujjongj, örülj Sion leánya, mert jövök már, és veled fogok lakni – így szól az Úr” –, amely a folytatásában ugyanúgy a többi nép megtérésévé tágítja a próféciát, mint a Jer 16,19–21.

Az Úr a mi igazságunk

A יְדִי קִדְדָה nemcsak jog és törvény szerinti igazság, hanem Isten szabadító jelenléte és cselekvése, amely üdvösségre visz (lásd pl. Ézs 46,13: „Közel van igazságom, nincs már messze, szabadításom nem késik”). Az igaz sarj neve Jézusra utal, aki nemcsak visszatükrözi, hanem el

is hozza a népének Isten igazságosságát (KIDNER 1997, 85. o.).

Hazahoz minket az Úr

Sokkal nagyobb exodus előígérete van itt, mint nemcsak a textusban említett egyiptomi (Jer 23,7), hanem a babiloni fogság megjósolt vége is (KIDNER 1997, 86. o.). Minket magunkat hozza a mi Urunk, Jézus Krisztus az igazi hazánkba, amely nem más, mint Jézus maga.

Igehirdetési vázlat

Jön a mi Urunk

Az Úr közelsége nem naptári napokkal, hanem belül, a szívünkben mérhető. Az advent messze nem csak arról szól, hogy várom Jézusnak, az igaz sarjadéknak (Jer 23,5) a megszületését. Nekem is közelednem kell Jézus felé. Hogyan? Elsőként a Jézustól kért megnyílással és megtisztulással. Már most válaszolhat a lelkem a második adventnek, Jézus visszatérésének a felhívására: „Amikor pedig ezek elkezdődnek, egyenesedjete fel, és emeljéteket fel a fejetekeket, mert közeledik a megváltásotok.” (Lk 21,28) Együtt ujjonghatok Isten népével, akihez maga az Úr szól: „Építsetek utat a pusztában az Úrnak! (...) az Úr jön hatalommal.” (Ézs 40,3,10) Az advent hatalmas ajtónyitás a jövő reménységére. *Dilatatio cordis*, ami nem „szívtágulat”, azaz: rendellenesség, hanem „lélektágulat”, azaz: kegyelem. A hitvallásom a ma velem újat kezdő Istenről szól (KOCZOR 2015, 434. o.).

Az Úr a mi igazságunk

Ha megnyílik a szívem Jézus befogadására, akkor szabad leszek, és biztonságban élek (Jer 23,6). Mert Jézus egy minden addig ismert határon és dimenzió túlmutató, tág teret nyit meg nekem, a szeretet terét. Az Úr a mi igazságunk lesz. Ahol a „mi igazságunk” nem az, hogy kisajátítottuk az Urat, hanem az, hogy benne élünk: „[Isten] munkája az, hogy ti Krisztus Jézusban vagytok. Őt tet-

te nekünk Isten bölcsességgé, igazsággá, megszentelődéssé és megváltássá.” (1Kor 1,30) Az, hogy az Úr egyre inkább a mi igazságunkká válik (azaz: mi magunk átformálódunk az Úr igazságává), az egész földi életünk menete és célja. „Isten a számkra csak olyan mértékben Isten, amennyire nem birtokoljuk őt.” (TILLICH 2012, 151. o.) Isten folyamatosan tárul fel előttünk, ezért folyamatos reménység és öröm az arra való felkészülés és várakozás, hogy még teljesebb és teljesebb mértékben megismerjük őt a Krisztusban. Életünk minden órája advent.

Hazahoz minket az Úr

Él az Úr (יהוה ייִהוּה Jer 23,8). *Bennünk* él. Hazahoz bennünket, ahol a hazánk nem egy földrajzi terület, hanem Jézus Krisztus saját maga. Urunk már a november hónap igéjével azt üzenete nekünk: „Az elveszettet megkeresem, az eltévedtet visszaterelem, a sérültet bekötözöm, a gyengét erősítem.” (Ez 34,16) Azaz: Ezékiel igéjében is pontosan úgy tesz az Úr, mint a jó pásztor, a sarjadék, Jézus, aki az igazsakaszkodás előtt és után leírt, megbukott pásztorokat felváltja. Noha a Jézushoz való közeledésünk a legtöbbször folyamatos, mégis gyökeres változást, megtérést (azaz: az addig járt úton való megfordulást és új úton való haladást) igényel. Aki látta már Jézust (mint ahogyan a három napkeleti bölcs), az nem térhet vissza ugyanazon az úton (Mt 2,12). Az igazsakaszkodás záró része is pontosan ugyanilyen gyökeres átértékelését jelenti a múltunknak. Nem az lesz a legnagyobb esemény az életünkben, amit addig annak tartottunk (legyen az bármi: a családjunk, a hivatásunk vagy az egyiptomi szabadulás), hanem az, ami Isten ígéretként megtörténik velünk: *bennünk* születik meg a Megváltó. Ez az új megmenekülés (az új szív: Jer 24,7 és az új szövetség: Jer 31,31.33) annyival több lesz, mint bármilyen régi szabadulásunk volt, hogy eltöröl minden korábbi menekülésméltet (SZABÓ 2007, 450. o.). Azonban ezt senki nem fogja szegényedésként megélni. Sem mi, sem a családi vagy a munkahelyi környe-

zetünk. Miért? Mert pontosan a Jézus bennünk való megszületésével bennünk megnyíló végtelen szeretettér lesz az, amelyik visszaadja nekünk az életünk összes többi részének (legyen az bármi: a hivatásunk, a családjunk vagy az egyiptomi szabadulás) a valódi értelmét és mélységét. Hozzon haza bennünket az Úr ezen az adventen!

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

Mt 21,1–11: Elsőre még akár bizarrnak is tűnhet, hogyan illik a virágvasárnap igéje Jeremiás próféciájához. Az igehirdetésünk azonban példátlanul szép dimenziókban teljedhet ki általa. Hogyan várjuk a mi Urunkat, az igazságot, aki minket hazahoz? Hogyan köszöntjük? Odaadjuk-e neki a szamarunkat? Leterítjük-e elé a legjobb ruhánkat? Torkunk szakadtából kiáltjuk-e neki a hozsánát? És mi lesz öt nappal később? Mi leszünk ugyanazok, akiből kiszakad a „Feszítsd meg”?

Róm 13,11–14: Pál apostol üzenete is sok gazdagsággal ajándékoz meg minket. Rádöbbenünk-e arra, hogy az idő sürget? Vagy mi vagyunk azok, akik legyintünk? Kétezer éve várják Jézust, van még idő... Ma is eljöhét az a nap, amikor magunkra ölthetjük az Úr Jézus Krisztust – ha úrvacsorás az istentiszteletünk, akkor úgy is, hogy Jézus ölt magára bennünket az úrvacsorában.

Énekek

Egy lehetséges énekrend: EÉ 141; 1; 131; 137; 13 (illetve: 145).

Illusztráció

VERS

Angelus Silesius: *Karácsonyi párversek*
Emberré lett az Úr, szalmán kapott helyet,
Hogy széna-szalma én már soha ne legyek.
Bizony a szíved is kicsi jászol ha lenne,

Újra jöjjön az Úr s gyermekként megszületne.
Ha Krisztus százszor is születne Betlehemben,
Elvesznél, hogyha nem jönne el a szívedben.
(Ford. Csanád Béla)

Reményik Sándor: *Miért hallgatott el Végvári?*
(részlet)

Nem a mi dolgunk igazságot tenni,
A mi dolgunk csak: *igazabbá lenni.*

GONDOLATOK

„Jézus bennünk való megszületése csak ajándék lehet. Az ajándékot nem lehet kierőszakolni. Azt alázatosan, bízón, csendesen várni kell. De ne félj: ő nem fog elkésni. Mihelyt látja, hogy a vágyad őszinte, valóban megelégedtet a magad bűnös életét, s igazán kész vagy elfogadni az övét, nem fog egy pillanatig sem várakoztatni.”

Gáncs Aladár (1891–1935) evangélikus lelkész

„Az a gyerek, aki az első hóesésre vár – jól várakozik, s már várakozása is felér egy hosszú-hosszú hóeséssel. Az, aki hazakészül, már készülődésében otthon van. Az, aki szeretni tudja azt, ami az övé – szabad és

mentes a birtoklás minden görcsétől, kielégíthetetlen éhétől-szomjától. Aki pedig jól várakozik, az időből épp azt váltja meg, ami a leggépiesebb és legelviselhetetlenebb: a hetek, órák percek kattogó, szenttelen vonulását. Aki valóban tud várni, abban megszületik az a mélységes türelem, amely szépségében és jelentésében semmivel se kevesebb annál, amire vár.”
Pilinszky János (1921–1981) Baumgarten-, József Attila- és Kossuth-díjas költő: *Hitünk titkairól*
(*Új Ember*, 1974. december 15.)

Felhasznált irodalom

- KÜRTI László 1995. Jeremiás könyvének magyarázata. In: *Jubileumi kommentár*. Kálvin Kiadó, Budapest.
- JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Közössége, Veszprém.
- KIDNER, Derek 1997. *Jeremiás könyve*. Harmat Kiadó, Budapest.
- KOZOR Tamás 2015. Advent 1. vasárnapja. *Lelkipásztor*, 90. évf. 11. sz. 432–435. o.
- SZABÓ Lajos 2007. Advent 1. vasárnapja. *Lelkipásztor*, 82. évf. 11–12. sz. 449–452. o.
- TILLICH, Paul 2012. *Shaking of the Foundations*. Wipf and Stock Publishers, Eugene.

■ CSERMELY PÉTER